

BACCALAUREAT GENERAL

SERIE LITTERAIRE : LANGUE VIVANTE 1

coefficient 4

SERIE ECONOMIQUE ET SOCIALE - SERIE SCIENTIFIQUE : LANGUE VIVANTE 1

coefficient 3

EPREUVE DE *Persan*

L'usage des calculatrices et des dictionnaires est interdit.

Durée de l'épreuve : 3 heures

عبدالحسین زرین کوب

فردوسی آفریدگار رستم

از تمام افسانه های شیرین و شگفت انگیز کهن که دایه پیر در سال های کودکی برای من گفته است، اکنون دیگر هیچ به خاطر من نیست. آنهمه دیو و اژدها و آنهمه گنج های افسانه ای و حلقه های پریان که خواب های کودکی مرا از راز و ابهام سرشار می کرد، اکنون همه محو و نابود شده است. از هارون الرشید خلیفه که با جعفر برمکی برای ماهیگیری در کنار دجله شب ها به روز می آورد، و از شاه عباس صفوی که با جامه درویشان هر شب در اصفهان با ماجرای تازه رو به رو می شد، اکنون دیگر چیزی جز یک خاطره مبهم در ذهن من نمانده است. وجودی که این قهرمانان داستانی برای من دارند، چون وجود سایه ها و اشباح خیالی گریزان و درهم است و هر چه از خواب ها و خیال های کودکان دورتر می شوم، وجود آن سایه ها هم مات تر و محوتر می شود.

اما آنچه در داستان های کهن از وجود رستم در خاطر من نقش شده است، از یاد نمی رود و هر روز زنده تر و روشن تر می شود. آیا برای آن است که رستم آفریده خیال قصه گوینان عادی نیست؟ برای آن است که مادر بزرگ من و دایه پیرم آن را نیافریده اند؟ درست است که قصه های دیو و پری و افسانه های هارون و شاه عباس را هم آفریده ذوق و خیال امثال آنان نمی دانم، اما شک ندارم که قصه گوینان از یاد رفته و فراموش شده ای که آن داستان ها را ساخته اند، از مردم عادی بوده اند؛ مردمی که بیش و کم مثل مادر بزرگ من و دایه پیرم زندگی می کرده اند و با آنها چندان تفاوت نداشته اند. اما رستم خود داستانی دیگر است.

اگر آفریده خیال فرودسی یا هنرمندی به عظمت و قدرت او نباشد، به هر حال جز ساخته یک قریحه عالی و غیر عادی نیست. برای همین است که هیچ از پیش چشم من نمی رود و هرگز از خاطر دور نمی شود. وجود او خیلی بزرگتر و برتر از یک وجود افسانه ای است. این خطای بزرگ است که در وجود او فقط یک دلاور عصر افسانه ها را بجویند.

رستم نمونه انسان کامل است: انسان تمام عیار ابدی که طبیعت هنوز نتوانسته است بسازد. فقط برز و بالای او نیست که پروردگاران زور و جمال یونان و روم را به خاطر می آورد. عظمت معنوی و اخلاقی او نیز در خور خدایان آسمان هاست. برتری او

فقط در آن دلاوری های شگفت انگیز نیست. کدام یک از اطوار و احوال او هست که از خردمندی و هوشیاری و آهستگی و نرم خویی و پیروزی و توانایی خالی باشد؟ حتی در بدبختی نیز بی همتاست و در بین قهرمانان افسانه های ما هیچ کس دیگر را نمی توان یافت که مانند او دستخوش هولناک ترین و شوم ترین سرنوشت هایی گردد که انسان فناپذیرِ خاکی از عهده تحمل آن برمی آید: سرنوشت پدری که به دست خویش فرزند جوان و برومند خود را به خاک و خون کشیده باشد. سرنوشتی چنین دردناک و شوم و محنت خیز را فقط عظمت بی نظیر و درخشان رستم است که می تواند تحمل کند و با اندوه و تأثر اما بردباری و تسلیم نیازمندان انسان از آن بگذرد. از اطوار و احوال او هیچ یک نیست که بزرگ و والا و شایسته پسند و شگفتی نباشد. گفته اند که حماسه خلاصه و تقاوه سرگذشت انسان و آینه اندیشه و کردار اوست، و روشن ترین تصویر آدمی را در این آینه باید جست. گمان می کنم که در هیچ یک از حماسه های بزرگ جهان، تصویری روشن تر و دلربا تر ازین، از انسان کامل نقش نکرده باشند.

بدینگونه، رستم قهرمان بی همتای شاهنامه است و از وقتی که او در شاهنامه از صحنه خارج می شود، دنیای عظیم شاهنامه جنب و جوش و روح و حیات خود را از دست می دهد.

تقاوه = فشرده، خلاصه، برگزیده.

پرسشها:

A. Traduction (6 points)

- بند اول متن را (۹ خط اول) به فرانسه ترجمه کنید.

B. Compréhension écrite (6 points)

با توجه به متن، به سؤالی زیر پاسخ دهید.

۱- برای انسان حماسه به منزله چیست؟

۲- از نظر نویسنده، رستم نمونه چیست؟

C. expression personnelle (8 points)

۱- نظرتان در باره قصه هایی که در بچگی شنیده اید چیست؟

۲- قهرمان واقعی حماسه چه خصوصیتی باید داشته باشد؟